

zal tekom let po Dunaju. V močnem spremstvu policije so peljali pretkanca v kanale, da bi razkril skrivnost. Göttlicher je vodil precej časa policaje po podzemeljski gnusobi. Naenkrat se je spustil na ovinku v beg in vsa policijska tekanja in zasledovanja za beguncem so se pokazala do danes brezuspešna. Kakor Karol Göttlicher, delajo tudi drugi uzmoviči, ker globoki dunajski kanali so za policijo prav nevarno lovišče.

100.000 dolarjev ukradel. Policiji na Dunaj so naznanili te dni iz Newyorka, da je padel tamkaj v roke pravice tesar Franc Rudis, ki se je nazival lažnjivo Singer. Imenovani je glavni krivec 100.000dolarske tatvine, ki je bila lani izvršena na velikem prekocean-skem parniku »Leviathan«. Rudis je imel še enega pomagača. Obema se je posrečilo na še nepojasnen način, da sta prišla do denarnih vreč in te oropala gotovega denarja in vrednostnih papirjev za celih 100.000 dolarjev. Tatvino so opazili šele ko so začeli odpirati denarne zavoje na glavni pošti v Berlinu. Dolgo časa je bila za zločinci zabrisana prav vsaka sled. Slednjič se je izdal eden, ki je prodajal na parniku ukradene vrednostne papirje po Dunaju. Glavni krivec Franc Rudis se je umaknil po aretaciji sokrivca iz Avstrije v Ameriko, kjer bo moral sedaj dati odgovor radi ropa in tatvine po strogih američanskih postavah.

Po preteku 14 let iz ruskega vojnega ujetništva. Iz Bocna na Tirolskem javljajo, da se je vrnil te dni v svojo rojstno hišo kmečki sin, ki je prebil celih 14 let v ruskem ujetništvu. Kot mlad vojak tirolskega polka cesarskih strelcev je bil kmalu v začetku svetovne vojne pri Lembergu ranjen in od Rusov ujet. Začela je nato pot po razsežnem ruskem carstvu od bolnice do bolnice, in ko je ozdravil, iz enega ujetniškega tabora v drugega. Izbruh boljševiške revolucije ga je zalotil v Si biriji. Zopet je taval iz kraja v kraj. Izvrševal je vse mogoče poklice, da bi si prislužil denar za vrnitev. Doma so nanj že davno pozabili, ker niso prejeli nobenega sporočila od leta 1919. Še le leta 1928 se je zopet oglasil. Ko je prestopil te dni prag rojstne hiše, ga ni nikdo več spoznal. Stariši so mu med tem umrli, nevesta poročila z drugim in sedaj je doma večji tujec nego je bil v Rusiji.

Bo najbrž brezuspešno iskanje. Mnogo smo že poročali v našem listu o nesreči, ki je zadela lansko leto meseca maja italijanski zrakoplov »Italijo«, ko se je vračal po preletu severnega tečaja nazaj proti Norveški. Ob priliki trčenja oficirske kabine ob plavajočo ledeno ploščo, se je kabina odtrgala, ostala na ledu in zrakoplov se je olajšan dvignil v zrak in odplul bogzna kam. General Nobile in rešeni tovariši so mnenja, da je zračna ladja eksplodirala, zgorela in je sedem Italijanov padalo na trdi led in so se ubili. Italijanski inženjer Albertini se je pripeljal nazaj na Norveško, odkoder bo v sredini letošnjega maja iz mesta Tromsø organiziral iz sedmih italijanskih tovarišev obstoječo ekspedicijo, ki bode

Ordinirati je pričel v Gosposki ulici števil. 23
v hiši „Spodnještajerske ljudske posojilnice“
v Mariboru zdravnik

Dr. Alfons Wankmüller

Ordinacije:

Ob delavnikih od 7 do 8 ure predpoldan

In od 5 do 6 ure popoldan.

Ob nedeljah in praznikih od 10 do 11½.

začela iskati one nesrečne Nobileve tovariše, katere je odnesla »Italija« po nesreči še naprej. To iskanje bo izpadlo skoro gotovo brezuspešno.

Mladolčna tolovajska banda. Dunajsko časopisje je polno poročil o roparski bandi 11 dečkov, katere je vodil 14letni poglavar. Vseh 11 nepridipravov je že pod ključem in jih zaslišuje. Preiskava je dognala, da so bili ti mladostni izprijenci pri nekaterih zločinih naravnost mojstri, v drugih slučajih pa zopet prava deca. Glavar in še eden od uzmovičev sta vodila dnevnik, v katerem so bile natančno zabeležene vse lopovščine. Ko so jim postala tla na Dunaju prevročna, se je podal glavar v spremstvu dveh spremljevalcev v dunajsko okolico proti Mödlingu. Prebivali so v podzemeljski votlini in prirejali tolovajske pohode. Upali so se celo iz dunajske okolice v Fürstenfeld na Štajersko, kjer so jih prijeli in zaprli ter odkrili celo nevarno gnezdo.

Zanimivosti.

Besede rimskih izkopin.

Bogzna koliko let v starodavnih časih znani italijanski ognjenik Vezuv ni blual. Vse je smatralo goro kot nenevarno. V dobi rimskih cesarjev so nastala ob vznožju Vezuva cvetoča, lepa ter velika mesta z izvanredno rodovitno okolico. Kraje krog Vezuva je obiskal leta 66 po Kristu močan potres, na katerega so pa ljudje pozabili že prav kmalu.

Dne 24. avgusta leta 79 po Kr. v jutranjih urah je zatemnil črni oblak okrog Vezuva celo okolico daleč na okrog. Iz oblaka so začeli švigati grozni bliski. Najlepše mesto, ki je stalo pod Vezuvom, Pompeji ter štelo 20.000 prebivalcev, je bilo namah zavito v popolno temo. Nesreča je začela s potresom, ki je bil tako silovit, da so se porušile mestne hiše na mah in vozove po polju je preobračalo valovanje zemlje. Ljudje v mestu so tekli venkaj na prosto polje in oni, ki so se mudili izven mestnega obzidja, so skušali poiskati rešitev v mestu. Morje se je oddaljilo radi potresa od brega. Ljudje so brzeli v strahu proti morju, ribiči na razburkanih morskimi valovi so skušali pristati ob bregu. V popolni temi je nastala nepopisna zmešnjava. Bliskovita naglica in grozovitost dogodkov sta povzročili, da je objela smrt preplašene ljudi tako, kakor so bili trenutno v teku, ali po hišah pri vsakdanjih opravilih. Iz ognjenika je začelo deževati

najprej razbeljeno kamenje in goreči pepel je zasul tri mesta v okolici Vezuva 2 m na debelo.

Izpod lave in pepela so danes izkopali Pompeji in imamo iz dobro ohranjenih izkopin natančno sliko, kako je izgledalo bogatejše staro rimsko mesto. Okamenela človeška telesa so vili v mavec (gips) in se danes še vidi, v kakem groznem trenutku je zalotila nesrečnika ob izbruhu ognjenika smrt. Vidimo družinskega očeta, ki je grabil iz predala denar, da bi ga vzel seboj na pobeg. Služabnika je dohitela smrtna nesreča baš, ko je hotel pobegniti iz gospodarjeve hiše in odnesti seboj nekaj srebrnine ter zlatnine, katere je zagrabil na mizi. Najbolj pretresljivi so prizori iz podzemeljskih klet, kamor se je zatekla večina Pompejčanov v trenutkih nesreče. Med temi žrtvami vidimo predvsem matere z deco. Ko so hoteli iz kleti na prosto, so videli, da so vsi izhodi zasuti z gorečim kamenjem in s pepelom po več metrov na visoko. Vsi ti so se zadušili, ali pomrli od lakote. Prizori pri zasutju lepega mesta Pompeji so morali biti nekaj nepopisno groznega. Nesreča je bila tako velika, da se nikdo ni upal pozneje kamenje in pepel razkopavati in se lotiti rešitve izpod ruševin, ali mesto pozidati znova. Po nekaj desetletjih so začeli orati na kraju, kjer je stalo poprej storimsko mesto. Šele po preteku skoraj 2000 let po nesreči so začeli razkopavati Pompeje in jih odkrivati radevednemu novodobnemu svetu. Ker so bili Pompeji zasuti tako naglo, lahko danes iz izkopin natančno presodimo, kako so tedaj ljudje živeli, s čim so se ukvarjali, kaj jedli in kako ter kje prebivali.

Ulice starorimskega mesta so bile ozke in ob vsaki strani so bila visoka hodišča (trotoarji) za pešce. Spodnji prostori rimskih mestnih hiš so bili na ulico in v njih prodajalne, pekarije, mesarije itd. Za temi javnimi prostori so bili zasebni, ki so pa bili zvezani z ulico le potem ozkih vrat in neznatnega okna. Stari rimski meščan je zapustil redkokedaj mestno obzidje. Največkrat ob priliki pogrebom, ker so bila grobišča iz mesta venkaj na polju. Po mestni okolici so se gibali kmetje in viničarji, saj je bila gora Vezuv že v tistih časih posuta z vinogradi, ki so dajali najboljše in po celem takratnem svetu znano vino.

Javno rimsko življenje se je odigravalo na mestnem trgu. Trg je bil obdan od kamenitih stebrov in posut z najlepšimi svetišči.

Nekak časopis rimskega mesta so bile gladke stene hiš. Na te so delali meščani razna znamenja z rdečo barvo. Posebno je cvetelo to čorganje po stenah ob priliki volitev dveh mož, ki sta bila vladarja in gospodarja mesta.

Trga se je držala takozvana bazilika, kjer se je trgovalo na večje in so se vršile sodne obravnave.

Veliko je dal Rimljan na toplo in mrzlo kopelj. V vsakem mestu je bilo več kopališč, ki so bila umetniško ter razkošno opremljena.

Pompejčani so se radi zabavali in radi tega so izkopali velik amfiteater,

kjer so se vršili krvavi boji, konjske dirke itd. Manjša gledišča so bila za uprizoritev veselo- in žaloiger.

Ravnokar opisano nam povedo staro rimski zidovi, ki so zagledali luč rado-vednega sveta po skoro 2000 letih.

Rudniška nesreča v Ameriki. V Kinloch rudniku pri Parnassu v Pennsylvaniji je nastala radi plinov eksplozija, ki je zasula 300 rudarjev. Rešili so 223 mož, od mrličev le 21.

Ženske v vojaški službi.

Na Angleškem so doživeli pred kratkem škandal, da je nastopala ženska kot kapitan Barker v moški vojaški uniformi in bila tudi vodja angleških fašistov. Angleški slučaj je bil povod, da so tudi v Avstriji odkrili iz starejših časov dve ženski, ki sta vodili za nos javnost v oficirski obleki.

Prvi znani staroavstrijski ženski oficir je bila Katarina Marschalls. Rojena je bila kot hčerka vojaka v češki vasi Przeměřitz v bližini Königgrätza. Kot 14letno dekle je prišla v Prago za deklo. Ko je ona služila, je moral njen mlajši brat proti lastni volji k vojakom, kjer je postal lajtnant. Nekoč je obiskal sestro v Pragi in jej tožil, da si bo sam končal življenje, ako se mu ne posreči pobeg iz oficirske uniforme. Katarina je oblekla bratovo uniformo in vstopila pri polku Emanuel Wencel, grof Kolovrat Krakovsky. Brat se je vrnil na dom in pripovedal, da so ga odpustili, ker je bil preslab za oficirja. Katarina je postala konjenik vojske cesarice Marije Terezije ter služila v Klovi, Lobožicah in v Brandajsu. Radi točnosti je bila priljubljena pri tovariših in predstojnikih. Posrečilo se ji je, da je prikrivala žensko celih šest let. Pri spopadu z bavarsko obmejno stražo je dobila s sabljo po glavi in bi morala v bolnico. Odklonila je radi malenkosti zdravljenje iz rok zdravnikov in žela radi tega javno pohvalo. Po šestih letih vojaške službe se je je oprijelo domotožje. Pismo na njeno mater, v katerem je zaupala svojo skrivnost, je prišlo v neprave roke in jo razkrinkalo. Na najvišje povelje je morala pred cesarico v uniformi. Vladarica jo je sprejela prijazno, je morala pokazati v Schönbrunn na Dunaju oficirsko spretnost, je prejela kot odpravnino 300 gld in 150 gld potnine. Kot starka je prodajala po Pragi cvetlice in zahte-

vala od vsakega oficirja, da jej je odkupil šopek.

Drugi ženski oficir je bila leta 1776 rojena Frančiška Scanagatta, ki je bila hčerka imovitih staršev iz Milana. Prijatelj Frančiškinega očeta je spravil deklico v moški obleki na vojaško višjo šolo v Neustadt. Prestala je sprejemni izpit in bila s časom povišana v poročnika. Udeležila se je bojev, kjer se je izredno odlikovala. Šele 10. dec. 1801 so prepoznali, da je hrabri oficir ženska. Avstrijski cesar Franc I. jej je dal pokojnino majorja. Pozneje se je poročila z oficirjem Celestinom Spini in mu bila zvesta žena.

Slučaje, kakor beleženi, jih pozna več vojaška zgodovina vseh časov.

*

Kalifornija, vrt Amerike.

Združene ameriške države so ponosne na polotok Kalifornijo, katerega na

živajo deželo pomladi. V tej blagoslovljeni pokrajini nosi narava vedno praznično obleko.

Zgodovina Kalifornije je prav kratka. Marca leta 1526 je stopil na kalifornijsko obal prvi Evropejec v težki vi-težki opremi in sicer je bil Španec Nunez de Valparosa. Proglasil je deželo za špansko last.

Več nego 300 let so vladali Kalifornijo Španci in njihovi pravi nasledniki Mehikanci. O kulturni marljivosti španske duhovščine še pričajo danes številne razvaline samostanov in cerkev.

Leta 1846 so se bojevale Združene države z Mehiko. Pri sklepu miru je pripadla Kalifornija Združenim državam. V gospodarskem oziru je preživela Kalifornija pravcate čudeže. Krog l. 1850 je vse tiščalo v Kalifornijo radi zlata. Šele krog leta 1880 so spoznali deželo kot paradiz glede vsestranske rodovitnosti. Sadjereja in vinogradništvo sta dosegla danes v Kaliforniji višek na celem svetu. V nepreglednih vrtovih rastejo in rodijo danes vse mogoče sadne vrste. Glede vinogradništva naziva-jo Kalifornijo deželo grozdja.

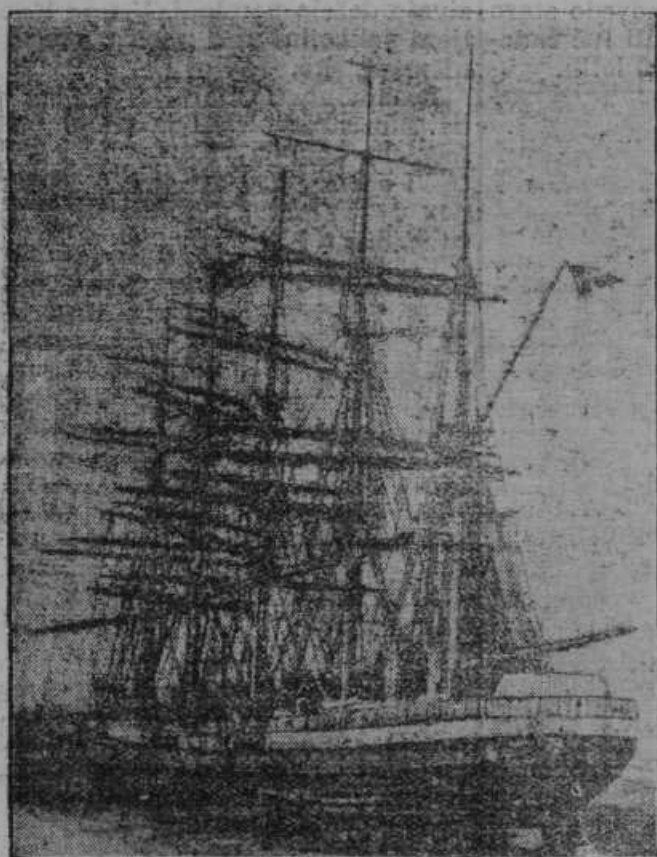
Oranža raste in se razvija z naravnost neverjetno naglico kar preko noči in postane velika, kakor nikjer drugod. Kalifornijsko podnebje je tudi posebnost. V Los Angeles, ki je središče vedne spomladi, so našli leta 1925 le 16 deževnih dni.

Prijetno in jasno sijje kalifornijsko solnce. Odprta je pokrajina proti morju, njene ravnine so zavarovane proti severu z gorovjem. V nekaterih dnevih kar diši zrak od prijetnega duha, rast in toplote.

Kalifornija je postala letovišče bogatih Amerikancev in je kar posuta z letovišči in najlepšimi vilami. Vsaka hiša je obdana od umetno namakanega, duhtečega vrta. Znanega predsednika Zedinjenih držav Roosevelta so vprašali nekoč na kolodvoru v Newyorku novinarji, ko se je vrnil s potovanja po Kaliforniji, kake utise je dobil od bajnega paradiza. Odgovoril je: »Pognal sem svoj klobuk na tla. V eni uri je zraslo drevo — polno klobukov.«

Mehikansko mesto Mazatlan ob Kalifornijskem zalivu, katerega oblegajo ustaši, branijo pa vladne čete.

Največja jadernica na svetu, ki je pred dobrimi meseci dni na širnem morju izginila in se je najbrž potopila.

Cenjenim naročnikom!

Vse cenjene naročnike, ki imajo plačano naročnino samo do 1. aprila, opozarjamo, da isto takoj obnovijo, kajti drugače se jim s prihodnjo številko ustavi »Slovenski Gospodar«. Naročnina stane za celo leto 32 Din, za pol leta 16 Din in za četrt leta 9 Din.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg dne 28. marca so pripeljali špeharji 24 vozov z 77 zaklanimi svinjami. Radi slabega in deževnega vremena sena, otave in slame ni bilo na trgu. Svinjsko meso je bilo po 15 do 25 Din. Čebula je po 4 do 5 Din, krompir po 1.50 do 2 Din, česen po 16 do 18 Din, ohrovt glava po 1 do 4 Din, karfijola glava po 5 do 16 Din, sveže zelje po 2 do 8 Din, kislja repa pa 2 Din, kupček špinacije po 1 Din, jabolka po 4 do 10 Din 1 kg, suhe slive po 10 do 12 Din, mleko po 4 do 5 Din, smetana po 14 do 16 Din, surovo maslo po 44 do 48 Din, jajca po 1 do 1.50 Din. Pšenica je po 3 Din, rž po 2 Din, ječmen po 2 do 2.50 Din, oves po 1.50 Din, koruza po 2 do 2.50 Din, ajda po 2 do 2.50 Din, prosa po 2.50 do 3 Din, fižol po 5 do 6 Din. Kokoš komad po 37 do 45 Din, par piščancev po 60 do 90 Din, purani po 80 do 150 Din, 1 kozlič po 80 do 100 D, domači zajci po 20 do 40 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignanih je bilo: 16 konj, 13 bikov, 170 volov, 266 krav in 14 telet, skupaj 479 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu 26. sušca 1929 so bile sledeče: vol 1 kg žive teže od 5.75 do 8.50 Din, bik za klanje od 6 do 8 Din, krave od 3.50 do 8.50 Din, mlada živina od 6

do 8 Din. Prodalo se je: 313 komadov, od teh za izvoz v Italijo 41 komadov, v Avstrijo 46 komadov.

Gospodarska obvestila.

Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva za Maribor in okolico priredi v nedeljo, dne 7. aprila t. l., ob 10. uri v dvorani oblastne vinarske in sadjarske šole v Mariboru predavanje o vzgoji vzpenjalk in cvetlic. Predava znani strokovnjak prof. ing. C. Jeglič. K obilni udeležbi vabi vse zanimance — odbor.

Predavanje o sadjereji se je vršilo dne 17. marca v Dobrni pri Celju, na katerem je govoril g. Konrad Pečovnik tudi o cepljenju, škropljenju, pomlajenju in drugem zelo poučno za naše sadjarje!

Poročilo Ljudske posojilnice v Celju. Dne 22. marca t. l. se je vršil občni zbor Ljudske posojilnice v Celju. Iz poročila posnamemo, da se je ta zavod v minulem letu prav krepko razvil in zelo lepo napredoval. Denarni promet je znašal Din 606,430.299.52. Število zadrušnikov je naraslo od 3249 do 3979. Hranilne vloge na knjižice in v tekočem računu so znašale koncem leta D

Usoda tihotapskega parnika.

Kakor znano, je v Zedinjenih državah strogo prepovedan alkohol. Ladje, ki tihotapijo z alkoholom, ako jih zasačijo, neusmiljeno potopijo, posadko pa zaprejo. Kljub najstrožjim odredbam proti alkoholu cvete tihotapstvo po suhem in na morju. Angleška in Francija zaslužita zaradi ameriške alkoholne prepovedi težke milijone.

Parnik »Im—alone« je bila celih pet let najbolj podjetna in najbolj drzna tihotapska ladja, ki je preskrbovala hotele ameriških vele mest z vsakojakimi opojnimi pijačami. Amerikanske oblasti so pošiljale cela brodovja proti omenjeni tihotapki, da bi jo izsledila kje na odprtem morju in jo potopila s topovskimi streli. »Im—aloni« se je skozi leta posrečilo, da je ušla preganjalcem in razprodala prepovedano blago za drago ceno na določene naslove.

Prebivlastvo ob Mehikanskem morskem zalivu je imenovalo parnik »ladjo duhov«, ker je umela, se nevidno prikriti. Doma je bila »Im—alone« v Angleškem Hondurasu in last bogatega tihotapca, ki je bil pred 10 leti še revež, a je danes večkratni dolarski milijonar.

»Im—alone« je bila zadnji parnik od celega brodovja, ki je bilo last tihotapca milijonarja. Nekatere parnike so mu potopili Amerikanci, druge je zamenjal s torpednimi čolni, ki so hitrejši za pobeg.

»Im—alona« je bila opremljena z močnim Diesel-motorjem, ki jo je gнал z izredno naglico. Imela je pripravo, ki je v par minutah zagnila parnik v meglo, da je bil neviden. Večkrat je prestal hude boje z ameriškimi preganjalci, ki so javili lansko jesen v svet, da se jim je posrečilo drzno tihotapko uničiti. Kmalu za tem poročilom se je zopet pojavila ob obali, kjer je alkohol prepovedan.

Posadki je poveljeval kapitan izredne telesne velikosti, pretkanosti in vsestranskih zmožnosti. Bil je seve bogataš in posestnik več palač po angleških vele mestih.

V zadnjem času so parnik tako novodobno opremili, da se je lahko prelevil tekom par minut v nezaten ribiški čoln ali čoln za zabavo, koj za tem je bil bojna ladja z več topovi.

Amerikanske oblasti so razpisale milijonsko nagrado onim stražnim ladjam, katerim bi se posrečil potop tega tihotapskega drzneža.

Šele te dni se je posrečilo celemu ameriškemu brodovju, da je zasačilo »Im—alono« na odprtem morju. Vnela se je večurna kanonada, v kateri je tihotapka podlegla. Posadko so ujeli, jo zaprli in bo sojena po ameriških strogih postavah.

78,419.225.32 in so torej v letu 1928 narastle za Din 16,748.724.11. Stanje posojil koncem leta 1928 je bilo sledeče: hipotekna posojila Din 20,556.009.98, menična posojila Din 8,612.075.03 in posojila v tekočem računu Din 26,436.406, skupaj 55,604.491.71 Din. Povišek proti prejšnjemu letu Din 10,816.522.41. Razpoložljivega denarja je imel zavod ob koncu leta 1928, naloženega pri raznih denarnih zavodih, Din 20,116.752.70, znak velike likvidnosti zavoda. Rezervni zakladi so se zvišali koncem l. 1928 upoštevajoč tudi dobiček iz leta 1928 po Din 237.269.53, na Din 1,168.448.90. Iz zgoraj navedenih števil jasno razvidimo, da se zavod vsestransko lepo razvija in da uživa splošno največje za upanje in simpatije. Priporočamo ga vsem najtopeleje.

Nekaj o škropljenju sadnega drevja.

Najbolj nevarna in razširjena bolezen, ki napada nekatere sadne vrste, je škrlup ali krastavec. Napada liste in plode (sadeže), pa tudi mlad les. V ormoškem in lutomerskem okraju pravijo, da je sadje vbito. Mnogi, ki si